

Alternativt förslag

Budget 2023:2

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden fastställer upprättat förslag till budget 2023 och översänder den till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Individ- och familjeomsorgsnämndens kommunbidrag för år 2023 är 420 200 tkr.

Familjehemsvården som ökat i volym under flera år och varit underfinansierad förstärks med 6 000 tkr till 2023. Redan under 2022 tillfördes familjehemsvården 6 000 tkr i samband med tilläggsbudget under våren vilket gör att detta område totalt har tillförts 12 000 tkr utöver ordinär ramuppräknning.

Det finns utmaningar i att hålla budgeten i balans under 2023 och det är flera faktorer som kan påverka den. Framst är det mängden av den köpta vården genom externa HVB, SiS-placeringar, konsulentstödda familjehem samt behovet av socionomkonsulter.

Nämndens arbete med att hålla budget i balans tar sig uttryck i flera samtidiga arbetssätt.

- Alla enheter ser **kreativt** över sina verksamheter för att skapa värde för brukarna utifrån tilldelade resurser.

-Verksamheterna kommer att arbeta med att fortsatt vara noga i bedömning vid placeringar, omprövningar och i ställningstagande till placeringarnas längd. Öppenvårdsalternativ och utflyttning från institution till öppenvård ska övervägas och följas fortlöpande.

-Nämnden har avsatt en buffert på 4 202 tkr som förväntas att användas om behov uppstår för att täcka kostnader för köpt vård.

- Inriktning är att rekrytera fler egna familjehem och att utveckla nätverksarbetet för att bl.a. möjliggöra placeringar i barn och ungas egna nätverk, **vilket ska minska behovet av att använda köpt konsulentstött familjehemsvård.**

- Fortsatt arbete för Arbetsmiljö och Kompetensförsörjning för att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare beräknas leda till minskat behov av konsulter.
- En organisation som samlar arbetet riktat mot unga med missbruk och/eller normbrytande beteende planeras starta under 2023. Även utveckling inom Barn- och unga-verksamhet samt Familjevårdsverksamhet beräknas genomföras. Långsiktigt förväntas detta ge ekonomiska effekter.

Uppdrag från nämnd 2023

För att säkerställa kvalitén på de insatser som nyttjas inom kommunens verksamheter ska en genomlysning, för att belysa kvalitén av insatser i egenregi och jämföra dessa med upphandlade insatser, ske av verksamheten.

Beslutsunderlag

1. Budget 2023:2

Samverkan

Ärendet samverkades med de fackliga organisationerna den 15 december 2022.

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Moderaterna och Kristdemokraterna i Individ- och familjeomsorgsnämnden

Hasse Ikävalko (M)

Marcus Robertsson (M)

Vivi Roswall (M)

Markku Nyrensten (M)

Valéria Kant (KD)

Josephine Fyr (KD)

Alternativt förslag

Nämndbudget 2023

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Utmaningar, risker och möjligheter - Omvärldsanalys	4
3 Grunduppdraget	6
3.1 Nämndens grunduppdrag.....	6
3.2 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år.....	7
3.3 Så här följer nämnden upp grunduppdraget.....	8
3.4 Samarbete för att klara grunduppdraget.....	11
4 Uppdrag från fullmäktige och nämnd 2023	11
4.1 Kommunfullmäktige.....	11
5 Särskilda samarbetsuppdrag till nämnder och styrelser	12
6 Resurser	13
6.1 Resultat.....	13
6.2 Ekonomiska förutsättningar.....	13
6.3 Verksamhet 2023.....	15
7 Arbetsgivarpolitik	21
7.1 Indikatorer.....	22

1 Inledning

Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för delområde barn och unga, vuxna samt för ensamkommande barn. Nämnden har dessutom tilldelats två av kommunalfullmäktiges fastställda samarbetsuppdrag. Ett samarbetsuppdrag gällande barn och unga i riskzonen och ett samarbetsuppdrag gällande boendeprocessen.

Brukare och befolkning.

Borås Stad har sedan 2011 ökat med ca 10 000 varav ca 3000 i åldern 0-19 år. Ökningen beräknas fortsätta och Borås förväntas öka med ca 1000 innevånare per år fram till 2025. Antalet som blir aktuella för Individ- och familjeomsorg beror på flera omständigheter såsom flyktingsituationen, konjunktur, samhällskriser, utvecklingen i olika bostadsområden vilket kan skifta under åren. En ökad folkmängd medför dock långsiktigt att antalet som behöver insatser från socialtjänst ökar. Ramtilldelningen i Borås Stads budget för Individ- och familjeomsorgsnämnden följer inte volymutvecklingen vilket medför att befolkningsökningen inte beaktas. Antalet anmälningar och ansökningar till verksamheterna under de senaste 4 åren har ökat varje år. Första halvåret 2022 ligger i nivå med första halvåret 2021, ca 2000 aktualiseringar för åldersgruppen 0-20 år och strax under 600 aktualiseringar för de 21 år och uppåt.

Verksamhet

Nämnden har tagit fram ett nytt program som är grunden för nämndens utvecklingsarbete. Utifrån detta program kommer årliga handlingsplaner att göras och följas upp. Målet för verksamheten är att brukaren ska uppleva en helhet och att brukarens behov ska vara i fokus. Uppföljning av verksamhetens innehåll och resultat kommer att vara en del i nämndens arbete 2023.

Den samverkan som sker utifrån nämndens kommunövergripande samordningsansvar för sociala boendefrågor har resulterat i ett utökat uppdrag med en väg in till Borås stad för samtliga som har en social boendeproblematik. Något som visat sig i en ökad efterfrågan på boendelösningar och andrahandsboenden (sociala kontrakt). Nämnden reviderar nu programmet mot hemlöshet. Samverkan inom ramarna för formerna Socialt hållbart Borås samt Närvårdssamverkan kommer att fortsätta under 2023. Den interna samverkan inom Borås stad i form av Socialt hållbart Borås har lett till ökad samverkan mellan förvaltningarna och fler gemensamma insatser och utveckling av arbetssätt har skett.

Efter 2017 års organisations- och lokalförändringar har verksamheterna varit trångbodda och utspridda på flera fastigheter och ett arbete har pågått för att samla verksamheterna. Inriktning är att samla kontorslokaler i två lokaler.

Medarbetare

Kompetensförsörjningen främst avseende socionomer kräver fortsatta insatser och åtgärder både inom nämnden och kommunövergripande. En ny kompetensförsörjningsplan för nämnden har tagits fram. Individ- och familjeomsorgen strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare och att öka marknadsföringen av både verksamheten och de yrken som finns i verksamheten. Satsningar har tidigare gjorts inom områden såsom lönesättning, kompetensutveckling, arbetsledning och introduktion. Yrkesresan, ett webbaserat program för introduktion och kompetenspåfyllnad är en del och en omfattande utbildning i systemteoretiskt förhållningssätt en annan del i satsningen kring kompetensutveckling. Det kommer att krävas ytterligare åtgärder för att rekrytera och behålla medarbetare. En handlingsplan finns med planerade aktiviteter och ytterligare kommer att tillkomma 2023.

2 Utmaningar, risker och möjligheter - Omvärldsanalys

Personal- och lönepolitik samt rekrytering

Kompetenskraven för området barn och unga medför att endast socionomexamen ger behörighet till myndighetsutövning. Sedan ett par år tillbaka har det blivit allt svårare att rekrytera, särskilt medarbetare med erfarenhet. Personalomsättningen ökar och orsakerna till detta är bl.a. komplexiteten i yrkesrollen och hög arbetsbelastning. Följden av personalomsättningen blir att när medarbetare slutar så ökar arbetsbelastningen för de som är kvar och när erfarna medarbetare slutar så hamnar svåra uppgifter på mer oerfarna socialsekreterare. Risken är att fler slutar och resultatet blir brister i kontinuiteten och risk för sämre rättssäkerhet. De som drabbas är ytterst de medborgare som behöver socialtjänstens stöd. Socialtjänsten behöver kontinuerligt se över förutsättningarna för personalen att kunna göra ett bra jobb bl. a genom yrkesrollens status, rimlig arbetsbelastning, alternativa karriärvägar och bra arbetsvillkor. Konkurrensfaktorer som lön har setts över och riktade strukturella lönesatningar införs januari 2023. IFO har en handlingsplan för att komma till rätta med kompetensförsörjningsutmaningen.

Behov av familjehem

Bristen på familjehem är ett bekymmer både i Borås Stad och nationellt. Forskning i ämnet rekrytering av familjehem är begränsad och effekterna av olika åtgärder är svåra att mäta. Människors livsvillkor och förutsättningar att göra sociala insatser har förändrats och bidrar till ökade svårigheter att rekrytera familjehem.

Antalet placerade barn i familjehem har ökat. Det har inte gått att säkerställa orsaken. Den skärpta lagstiftningen har inneburit en kvalitetshöjning inom familjehemsvården i Sverige. Åtgärderna inom ramen för förstärkt familjehemsvård har gjort att det funnits resurser att efterleva de nya lagkraven. Eftersom antalet interna familjehem har ökat i Borås Stad är slutsatsen att den kvalitetsökning som de olika åtgärderna inom förstärkt familjehemsvård har medfört att fler människor intresserar sig för uppdrag. Arbetet inom familjehemsenheten behöver fortsätta i samma riktning som påbörjats och resurser krävs även fortsättningsvis.

Komplexiteten i ärendena ställer allt högre krav på våra familjehem. Det är en utmaning att matcha rätt familj till varje barn och för personalen att ge rätt stöd till familjehemmen. En av åtgärderna är att kontraktera ett familjehem på liknande sätt som jourhemmen. Det innebär att en person är hemma på heltid och får ersättning för detta motsvarande en undersköterskas lönenivå för att ge familjehemmen bättre förutsättningar att möta placerade barns komplexa behov. När antalet nätverkshem utökas kommer verksamheten också behöva utöka möjligheten för ett gediget stöd. Andra insatser som kommer att behövas är mer HVB-liknande men familjära hem där personal får möjlighet till återhämtning och familjehem som har insatser knutna till sig för stöd och avlastning.

För barn 12-17 år med hög risk för fortsatt normbrytande beteende rekommenderar Socialstyrelsen numera att socialtjänsten erbjuder placering i en behandlingsfamilj som arbetar enligt modellen TFCO (Treatment Foster Care Oregon), istället för till exempel placering på en SiS-institution. TFCO är en form av strukturerad familjebehandling som ges av ett team medan barnet är placerad i en familj. Teamet består av en ungdomsterapeut och en färdighetstränare som arbetar direkt med barnet och en familjeterapeut som arbetar med ursprungsfamiljen.

Ökad segregation och flyktingsituationen

Under flera års tid har segregationen i Sverige ökat och antalet områden med socioekonomiska utmaningar har blivit fler. De områden i Borås som är socialt utsatta är Norrby, Hässleholmen och del av Sjöbo. Det är stora skillnader i uppväxt- och levnadsvillkor för personer som bor i dessa områden jämfört med övriga stadsdelar. För att nå framgång i arbetet mot segregation krävs en kombination av generella insatser samt riktade insatser till individen. Framgångsfaktorer i arbetet mot segregation är bl.

a långsiktighet, samverkan mellan olika aktörer, tidiga och förebyggande insatser samt ett kunskapsbaserat arbetssätt. Individ- och familjeomsorgsnämnden har tillsammans med andra nämnder i staden genom ett Socialt Hållbart Borås en viktig roll i detta. Antalet som kan bli aktuella för sociala insatser i de utsatta områdena förmodas öka. Flera händelser i omvärlden påverkar Sveriges mottagande av människor på flykt. Säkerhetsläget i Ukraina har försämrats allvarligt efter Rysslands invasion och många människor flyr därifrån till närliggande länder och till Sverige. Säkerhetssituationen i Afghanistan förändrades drastiskt efter att talibanrörelsen tog kontroll över landet. Det är dock ett fortsatt lågt antal ensamkommande barn som söker asyl i Sverige.

Brist på bostäder och hemlöshet

Utbudet av bostäder är idag för lågt i Borås generellt även om nybyggnationen har ökat. Socialtjänsten har inget generellt ansvar för att ordna en bostad till bostadslösa men kan däremot besluta om bistånd till boende med olika individuellt utformade insatser. Hemlösheten och efterfrågan på boendelösningar har blivit ett allt mer centralt problem. Det krävs ett nära strukturerat samarbete med kommunala och privata bostadsbolag för att hjälpa hushåll som har svårt att lösa sin bostadssituation själva. Viktiga delar i det boendesociala arbetet är att bostadsbolagen låter socialtjänsten anskaffa lägenheter i deras bestånd och det vräkningsförebyggande arbetet.

Individ- och familjeomsorgsnämnden arbetar kontinuerligt för att förebygga och motverka hemlöshet, bl. a genom "Bostad först", individriktat vräkningsförebyggande arbete och boendesociala insatser med andrahandskontrakt.

Hemlösheten har ökat något sedan förra året. Det finns inga tydliga orsaker eller förklaringar till förändringen. I 2022 års Hemlöshetskartläggning beskrivs Borås stads strukturella utmaningar de kommande åren. Det är flera faktorer som bidrar till hemlöshet. Dels är det ett individuellt ansvar men strukturerna i samhället och hur det samhälleliga nätverket är uppbyggt har betydelse för hur människor klarar sin bostadsförsörjning. De nationella bristerna och förbättringsområdena återfinns även i Borås stad och behöver åtgärdas. En handlingsplan har upprättats genom Socialt Hållbart Borås och bl. a prövas att arbeta med ökad social hänsyn vid markanvisning. En förutsättning för att motverka hemlöshet är samarbete över nämnderna vilket är en utmaning då de har olika grunduppdrag. Ett nytt program mot hemlöshet är ute på remiss. Förslagen på åtgärderna där matchar förslagen i betänkandet "Sänk tröskeln till en god bostad". Utifrån att hemlösheten ökar i Borås stad krävs det både politiska beslut i kombination med mer samverkan för att förebygga och motverka hemlösheten i Borås stad.

Barn och Unga med normbrytande beteende

Barn och unga som bryter mot normer, regler och lagar behöver få stöd så tidigt som möjligt för att minska risken för allvarlig problematik eller brottslig utveckling. Socialtjänsten har en viktig roll i arbetet med att förebygga att barn och unga begår brott. Insatserna sträcker sig från generellt förebyggande arbete till individuellt anpassade insatser till barn och unga med normbrytande beteende eller som begår allvarliga brott. Det är viktigt att upptäcka och identifiera barn som är i behov av stöd i ett tidigt skede och att erbjuda och motivera föräldrar och barn att ta emot hjälp för att bryta en negativ utveckling. I många fall är samverkan med andra aktörer, som polis, skola och civilsamhället avgörande för att nå resultat. Inom Socialt Hållbart Borås samverkar flera förvaltningar runt universella, selektiva och indikerade förebyggande insatser.

När ungdomar har missbruksproblem är det ofta i kombination med psykisk ohälsa. Detta uppmärksammas på mottagningen Mini Maria som är ett samarbetsprojekt mellan regionen och kommunerna i Södra Älvsborg. Mottagningen öppnade 2021 och förra året utökades bemanningen. Mobilt ungdomsteam startade under 2022 och jobbar med riktad missbruksvård för unga. Integrerat team består av socionom, polis, fritidsledare och studie- och yrkesvägledare. Insatserna riktar sig direkt till barn och unga i de socialt utsatta områdena som är på väg in i en kriminell livsstil samt har ett normbrytande beteende.

Digitalisering – Information, kommunikation och säkerhet

Digitaliseringen ökar möjligheten för brukare att få kontakt med socialtjänsten och nya sätt att föra dialog mellan brukare och socialtjänsten. Tillskapandet av brukar - och närstående-baserade nätverk via

socialtjänsten kan stödja möjligheter till självhjälp. Socialtjänstens handläggning kan effektiviseras och därmed förbättra servicen till brukarna. Nya e-tjänster är på gång att utvecklas inom t.ex. råd-, stöd- samt chattforum. Under 2023 kommer IFO tillsammans med övriga förvaltningar i sociala klustret införa LIS (Ledningssystem för Informationssäkerhet). Det sammantagna digitala utvecklingsarbetet kommer att kräva ekonomiska resurser för såväl programvara, teknik och metodutveckling.

Kvalitetskrav

Arbetet med att utveckla och säkerställa kvaliteten inom socialtjänsten består av flera delar. Ledningen ansvarar för att det finns ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete så att verksamheten kan planeras, ledas, kontrolleras, följas upp, utvärderas och förbättras. Missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden ska uppmärksammas och åtgärdas enligt bestämmelserna om lex Sarah. Systematisk uppföljning är en annan viktig del i arbetet med att utveckla och förbättra kvaliteten. Planeringen är att se över verksamhetssystemet VIVA för att förenkla systematisk uppföljning under 2023.

Förändringar i bestämmelser som berör Individ- och Familjeomsorgens verksamheter

En digital lösning har ersatt den utredning som nyblivna ogifta föräldrar tidigare genomgick för att fastställa faderskap. Detta trädde i kraft den 1 januari 2022.

Den 1 juli 2022 tillkom lagändringarna som benämns Lilla Hjärtat som innebär att när barn tvångsvårdas på grund av missförhållanden i hemmet får socialnämnden inte besluta att vården ska upphöra förrän de omständigheter som föranleder vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt. Socialnämnden har en skyldighet att överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud och att tidigarelägga socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning, från tre till två år. Socialnämnden har också en skyldighet att följa upp situationen efter att en placering upphört och en möjlighet för att besluta att vårdnadshavare och föräldrar ska lämna drogtest inför umgänge och inför prövningen av om vård enligt LVU ska upphöra.

En ny lag om kommunernas förebyggande brottsbekämpning föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Enligt den nya lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan samt ta ett visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion.

Lagändringarna om barns vistelse på särskilda platser föreslås träda i kraft 1 juli 2023. En person under 18 år ska kunna förbjudas att under vissa tider vistas på en särskild plats om det med hänsyn till hens hälsa eller utveckling finns behov av att begränsa den unges närvaro på platsen.

Utredningen Framtidens socialtjänst har lämnat förslag till en ny socialtjänstlag. Förslaget kommer att ses över och målet är att ett förslag till ny socialtjänstlag presenteras år 2024.

3 Grunduppdraget

3.1 Nämndens grunduppdrag

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom Individ- och familjeomsorgens delområde barn och unga och vuxna samt för ensamkommande barn. Nämnden har även ett kommunövergripande samordningsansvar vad avser boendesituationen för människor som är socialt utsatta och långt ifrån den ordinarie bostadsmarknaden. Programmet mot hemlöshet beskriver en del av nämndens uppdrag inom detta område.

Nämnden har dessutom två av Kommunfullmäktige fastställda samarbetsuppdrag. Ett särskilt samarbetsuppdrag för barn och unga i riskzonen samt ett särskilt samarbetsuppdrag för

boendeprocessens mjuka frågor.

Nämnden ska medverka med socialrådgivarkompetens i de familjecentraler som finns och de som kommer att etableras i Borås Stad.

Unga asylsökande som fyller 18 år ska få stanna kvar i Borås Stad till dess den enskildes ansökan om asyl är avgjord.

Avhopparverksamheten är ett viktigt uppdrag för nämnden för att stödja personer att bryta med kriminella grupper. Nämnden ska bedriva ett Mobilt team för unga 13-20 år med missbruk/normbrytande och verksamheten Mini-Maria i samarbete med regionen för unga som har ett missbruk. Nämnden ansvarar även för verksamheten Barnahus också detta i samverkan med regionen, polisen och kommunerna i Borås regionen.

Relationsvårdsenheten med uppdragen Hederssamordning, MIKA-mottagningen (stöd till personer som har sex mot ersättning, Hedersvåld och förtryck flyttas 1 januari 2023 från Arbetslivsnämnden till Individ- och familjeomsorgsnämnden. Programmet mot hedersrelaterat våld och förtryck anger betydande uppgifter för nämndens verksamhet.

Anställda i upphandlade verksamheter ska ha arbetsvillkor jämförbara med anställda i Borås Stad.

3.2 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år

Individ- och familjeomsorgsnämnden arbetar med en inriktning mot insatser i den egna hemmiljön och det egna nätverket. Utifrån ett systemteoretiskt perspektiv är strävan att arbeta tillsammans med brukare, familjer och nätverk för att få till stånd förändring och för att kunna ge stöd. Vård i den egna hemmiljön och nätverket med olika öppenvårdsinsatser prövas i första hand om detta är möjligt. För att uppnå denna inriktning ser nämnden kontinuerligt över insatserna, utvecklar och förändrar. Nya insatser är bl.a. det Mobila teamet riktat mot unga 13-20 år och det Integrerade teamet som startas i samverkan med Grundskolenämnden, Fritids- och folkhälsonämnden och Polismyndigheten. Utbildningssatsningen som pågått i flera år med att utbilda all personal i systemteoretiskt arbete är även en viktig del för att uppnå inriktningen.

Behovet av familjehemsvård har ökat under de senaste åren samtidigt som det varit svårare att rekrytera familjehem. Nämnden strävar därför att ytterligare involvera barns nätverk för att möjliggöra placeringar i den enskildes nätverk. Arbetsmetoder för detta arbete håller på att implementeras. Rekrytera, behålla och stödja egna familjehem är väsentligt för att skapa en bra familjehemsvård inom de givna ekonomiska ramarna. Detta arbete ses även över fortlöpande för att finna nya vägar att uppnå dessa resultat. Stödet till familjehemmen är här viktigt och nämnden har bl.a. en jourtelefon för att ge familjehemmen möjlighet att få stöd utanför kontorstid.

En ny form av insats, extravuxen som ger barn och unga ökade möjligheter att ha inflytande över insatsen och som ligger i mellanrummet mellan öppenvård och familjehemsplacering används även.

Behoven för de med missbruk har under senare år förändrats mot mer blandmissbruk och även betydligt mer psykisk ohälsa. Nämnden arbetar med att utveckla samarbetet med Vuxenpsykiatri, Primärvård och övrig sjukvård. Nämnden har olika boendeformer för skilda behov och kategorier som även dessa kontinuerligt behöver utvecklas. Mötesplatsen Träffen kommer att utöka sina öppettider för att förbättra kvalitén för de i utanförskap och hemlöshet. En viss form av uppsökande verksamhet riktat mot de som är i hemlöshet ingår i denna satsning.

En planering för att samla resurser, enheter och verksamheter som riktar sig mot de i åldern 13-23 år med en normbrytande och/eller missbruksproblematik pågår. Detta syftar till att bättre och effektivare uppfylla grunduppdraget riktat mot dessa målgrupper. På samma sätt finns en planering att stärka enheter som arbetar med målgruppen 0-12 år samt de med annan problematik i åldersgruppen 13-17 år samt nämndens Familjehemsverksamhet. Dessa förändring beräknas ske under 2023.

3.2.1 Uppdrag från nämnd 2023

För att säkerställa kvalitén på de insatser som nyttjas inom kommunens verksamheter ska en genomlysning, för att belysa kvalitén av insatser i egenregi och jämföra dessa med upphandlade insatser, ske av verksamheten.

3.2.2 Jämställdhetsperspektivet

Individ- och familjeomsorgsnämnden arbetar för jämställdhet och likabehandling oberoende av ålder, etniskt ursprung, sexuell läggning, funktionshinder och värderingar.

Under 2023 skall särskilt fokus läggas på att göra alla medarbetare medvetna om, och jobba efter Borås stads gemensamma principer. Arbetet med att utveckla en tillitsbaserad styrning och ledning fortsätter.

Jämställdhetsintegrering är en strategi för att åstadkomma ett jämställt och långsiktigt, hållbart samhälle. Det innebär att jämställdhetsperspektivet införlivas i allt beslutsfattande, all planering och allt utförande i alla verksamhetsområden – från politiska beslut till effekter för brukarna. Forskning och kartläggningar visar att föreställningar om kön tycks påverka såväl utredningsbenägenhet som behandlingsinsatser inom socialtjänsten.

Individ- och familjeomsorgsnämnden har satt upp tre mål för arbetet med jämställdhetsintegrering i förvaltningen. Dessa är att öka kunskapsnivån kring normkritik beträffande genus, att säkra ett likvärdigt och gott bemötande samt delaktighet och medskapande där detta är möjligt, oavsett kön och att identifiera eventuella könsskillnader i verksamheter utifrån likvärdig service och likvärdig myndighetsutövning samt insatsers omfattning och utformning. För att nå måluppfyllelse har två åtgärder kopplats till varje målformulering.

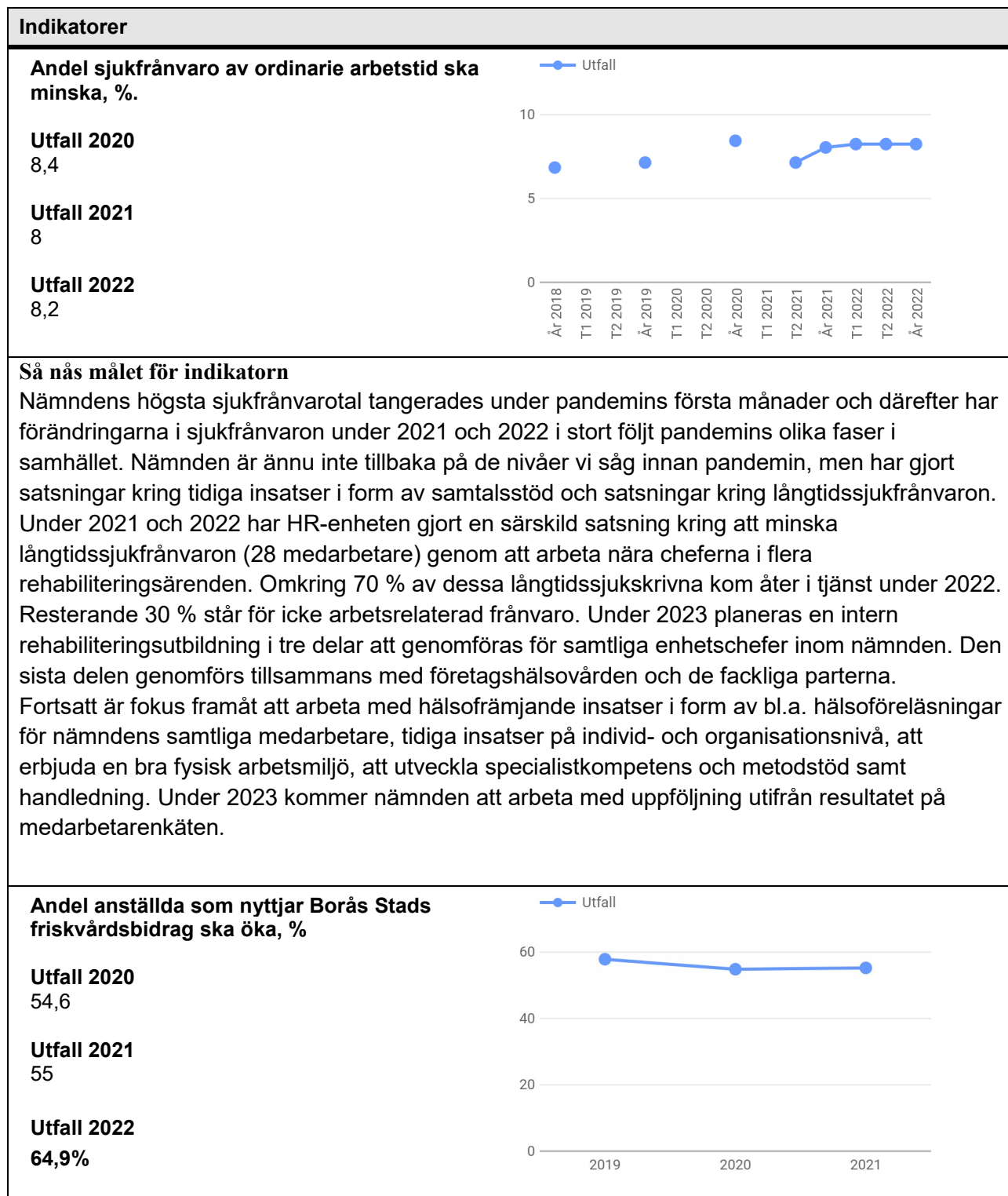
3.3 Så här följer nämnden upp grunduppdraget

Nämnden följer upp grunduppdraget i samband med tertialrapporter och Årsredovisning. De områden som är av särskild vikt för att nå grunduppdraget beskrivs i text och med nyckeltal. För 2023 är kompetensförsörjning avseende myndighetshandläggning, utveckling av familjehemsvården och arbetet med unga med normbrytande och kriminalitet av särskild vikt. Målet är att minska antalet vakanser avseende handläggare inom myndighetsutövning, minska antalet konsulter, öka antalet egna familjehem och antalet nätverksamplaceringar samt få fler unga i åldern 13-23 med normbrytande och missbruk i tidiga öppenvårdsinsatser.

Kompetensförsörjningsplanen följs även upp separat i egen handlingsplan.

Verksamhetsmått och indikatorer är andra viktiga delar för att följa upp grunduppdraget.

Nämndens utvecklingsområden som ingår i handlingsplanen utifrån Nämndens program för en god individ- och familjeomsorg följs även upp och rapporteras i samband med årsredovisning.

Indikatorer
<p>Så nås målet för indikatorn</p> <p>Förvaltningens hälsoinspiratörer ska med stöd av HR-enheten uppmuntra till aktiviteter som gynnar hälsa och friskvård. Under verksamhetsåret bjuds de in till aktiviteter som syftar till att ge dem goda förutsättningar och stärkt kunskap kring hur de kan arbeta för en hälsosam arbetsplats. Under 2023 ska hälsoinspiratörerna genomföra en friskvårdsvecka med fokus på HLR för nämndens samtliga medarbetare.</p> <p>64,9 % av nämndens medarbetare nyttjade friskvårdsbidraget under 2022. En ökning från föregående år med närmare 10 %. I snitt nyttjade dessa medarbetare 90 % av den totala bidragssumman, en ökning från föregående år med 20 %. Insatser har gjorts kring att informera om de förmåner som man har som medarbetare samt om personalklubben MerKraft och dess aktiviteter.</p>

3.3.1 Verksamhetsmätt

3.3.1.1 Individ- och familjeomsorg.

Barn och ungdom 0-20 år

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal aktualiserade barn och ungdomar	2 222	2 319	2 519	2 500	2 600
Andel aktualiserade av totala antalet 0-20-åringar, %	7,9	8,4	8,9	8,6	8,9
Antal barn och unga med heldygnsinsatser	197	209	259	200	230
Antal barn och unga med öppenvårdsinsatser	511	524	536	255	550
Antal ensamkommande barn med heldygnsinsatser	51	19	10	4	8

OBS. Från och med 2023 ändras budgetmätten för heldygnsvård och öppenvård till att bli samma som för Årsboks slut dvs totalt antal unika

personer under hela året.

Vuxen

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal aktualiserade personer mellan 21-64 år	627	510	557	600	600
Andel aktualiserade av totala antalet personer mellan 21-64 år (%)	0,8	0,6	0,9	0,7	0,7
Antal vuxna personer över 20 år med heldygnsinsatser	116	109	112	60	105
Antal vuxna personer över 20 år med öppenvårdsinsatser	208	186	189	95	200

Obs Måtten för heldygnsvård och öppenvård i budget ändras och blir samma som för årsboks slut, dvs antal unika personer totalt under året.

3.4 Samarbete för att klara grunduppdraget

Nämnden har ett nära samarbete med Arbetslivsnämnden i boendeprocessen där nämnderna ansvarar för olika delar i denna. Mellan de nämnder som ansvarar för Borås stads socialtjänst, Arbetslivsnämnden, Sociala omsorgsnämnden, Vård och- äldre nämnden , Individ- och familjeomsorgsnämnden finns ett samarbete i flera frågor. I flera fall krävs på individnivå ett nära samarbete utifrån att man ansvarar för olika delar av samtidigt insatser.

Nämnden har olika samarbeten med civilsamhället för att uppnå grunduppdraget. T.ex. finns samarbete med Svenska kyrkan kring målgruppen hemlösa.

Samarbetet inom socialt hållbart Borås finns även och utvecklas mer inom andra avsnitt i budgeten.

4 Uppdrag från fullmäktige och nämnd 2023

4.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Så genomförs uppdraget
Borås Stad ska fortsätta stötta Borås kvinno- och tjejjour, och tillsammans med juren undersöka intresse och möjlighet att inrätta ett föreningsdrivet kvinnohus i kampen mot våld i nära relationer.	

5 Särskilda samarbetsuppdrag till nämnder och styrelser

Kommunfullmäktige har fördelat ut ett antal särskilda samarbetsuppdrag som ett sätt att tydliggöra ansvar och befogenheter i frågor som har gemensam karaktär. IFO-nämnden har två särskilda samarbetsuppdrag.

1. Barn och unga

IFO-nämnden har ett samarbetsuppdrag avseende barn och unga.

Hur nämnden ska arbeta med uppdraget:

Att i samverkan med övriga nämnder som möter barn och unga, identifiera barn och unga i riskzonen för att i samverkan utforma ett effektivt och tvärprofessionellt stöd åt en grupp barn och unga eller det enskilda barnet/ungdomen. I Borås finns dels samarbetsstrukturen Säker och trygg Borås och dels Socialt Hållbart Borås som bas för samverkan. Målområdet inom Socialt Hållbart Borås "En god start i livet och goda uppväxtvillkor", har en egen ledningsgrupp och en beredningsgrupp till sitt stöd för att utveckla arbetet mot olika delmål. Nämnden har representation i såväl ledningsgrupp som beredningsgrupp. Utifrån socialt hållbart Borås har flera samverkande insatser byggts upp: Kommunalt aktivitetsansvar (KAA), Team Domino och det Integrerade teamet. Även utökningen av antalet fältassistenter och socialrådgivare på mötesplatserna finansierade med medel från socialstyrelsen riktade mot socialt utsatta områden är ett led i samarbetet inom Socialt Hållbart Borås.

I närvårdssamverkan finns en lokal arbetsgrupp för Borås stad när det gäller samverkan förskola, skola socialtjänst, region, inbegripet primärvård. Vid samverkan kring en enskild individ används SIP (Samordnad individuell plan). Rutinerna och samverkansformerna för SIP kommer fortsatt att utvecklas under 2023. Barn och unga-verksamheten kommer även att gå in i Samsa - ett digitalt verktyg för att göra SIP. Detta sker samtidigt som även skolan och förskolan i Borås går in i detta arbetssätt. Nämnden har även ett nära arbete tillsammans med Grundskolan för att inom olika områden utveckla samverkan.

Målsättning:

Att genom en god samverkan tillse att barn och unga i riskzonen får det stöd och hjälp de behöver. Fler koordinerade insatser ger bättre effekt i stödet och ökar barnets förutsättningar att få hjälp tidigt.

Kriterier för utvärdering:

Uppföljning av SIP, samordnad individuell plan görs 2 gånger per år och används för verksamhetsutveckling. Framöver kommer denna uppföljning baseras på SIP genomförd i Samsa.

2. Boendeprocessen

IFO-nämnden har ett samarbetsuppdrag avseende boendeprocessen.

Hur nämnden ska arbeta med uppdraget:

Att i fortsatt samverkan med övriga nämnder identifiera de utsatta grupper som är socialtjänstens ansvar och utveckla anpassade insatser. Ansvarsfördelning och samverkan mellan Individ- och familjeomsorgsnämnden och Arbetslivsnämnden kring andrahandskontrakt, övergångslägenheter och boendesociala insatser är fastställd. Kontinuerliga samverkansformer och rutiner finns. För Individ- och familjeomsorgsnämndens boendesociala enhet och Myndighet Vuxen pågår ett utvecklingsarbete för att kunna möta behoven hos nya målgrupper och för att utveckla utredning och biståndsbedömning för dessa grupper.

Nämnden samordnar som en del i samarbetsuppdraget även det vråkningsförebyggande arbetet som

bidrar till att människor inte hamnar i en hemlös situation. Nämnden har även ansvaret för Programmet mot hemlöshet och genomför årliga hemlöshetskartläggningar.

Nämnden har under 2022 startat en mer omfattande översyn över Programmet mot hemlöshet och då dels revidera det i samverkan med fler förvaltningar samt samordna programmet med andra riktlinjer och program som berör Bostäder och bostadsförsörjning. Även här kommer detta arbete att samordnas med och ske i anknäytning till arbetsformen mot Socialt hållbart Borås och den ledningsgrupp som inriktas mot Boende och närmiljö.

Målsättning

Att antalet personer, som är hemlösa utifrån socialstyrelsens definition av hemlöshet, i utfallet ifrån Borås Stads årliga kartläggning av hemlösheten inte ska öka. Att genom vräkningsförebyggande arbete minska antalet personer som hamnar i en hemlös situation.

Långsiktigt är målet att minska antalet hemlösa.

Kriterier för utvärdering

Hemlöshetskartläggningen. Uppföljning av beläggning på Akutboende.

6 Resurser

6.1 Resultat

6.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

Post	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1	Budget 2023:2	Förändring
Summa intäkter	35 612		26 685	29 315	2 630
Summa kostnader	-397 408		-406 350	-445 313	-38 963
Buffert (endast i budget)	-3 654		-3 835	-4 202	-367
Nettokostnad	-365 450		-383 500	-420 200	-36 700
Kommunbidrag	357 400		-383 500	-420 200	-36 700
Resultat jämfört med kommunbidrag	0		0	0	0
Akkumulerat resultat	0		0	0	0
Nettoinvesteringar	0		0	0	0

6.2 Ekonomiska förutsättningar

Individ- och familjeomsorgsnämndens kommunbidrag för år 2023 är 420 200 tkr.

Nämnden har avsatt en buffert på 4 202 tkr som främst förväntas behövas för att täcka kostnader för köpt vård.

Familjehemsvården som ökat i volym under flera år och varit underfinansierad förstärks med 6 000 tkr

till 2023. Redan under 2022 tillfördes familjehemsvården 6 000 tkr i samband med tilläggsbudget under våren vilket gör att detta område totalt har tillförts 12 000 tkr utöver ordinär ramuppräknung.

Individ- och familjeomsorgsnämnden beräknas göra ett underskott med 11 700 tkr för år 2022. Underskottet inom Individ- och familjeomsorgsnämnden inom främst barn- och ungdomsvården är en följd av ökningen av antalet aktuella barn och unga som givit fler vårdtygn på institution och fler placeringar i familjehem. Till detta kommer väsentligt ökade kostnader för den köpta vården främst externa HVB, SiS-placeringar och konsulentstödda familjehem där dygnskostnaden ökat. Ramavtalet avseende socionomkonsulter har upphandlats på nytt under 2022 med väsentligen högre priser vilket kommer att påverka kostnaderna under 2023. Denna kostnadseffekt förstärks av att nämnden utifrån svårighet att rekrytera socionomer inom myndighet behövt öka antalet konsulter. Det finns en stor efterfrågan på HVB-vård och SiS-platser i hela landet vilket även medfört dygnskostnadsökningar. Nämnden kommer aktivt jobba med att rekrytera fler socionomer främst inom myndighet för att på sikt minska socionomkonsulter.

Nämndens arbete med den ekonomiska situationen är långsiktigt strategiskt. Satsningar har gjorts och görs kring öppenvård, förebyggande insatser och metodutveckling på flera områden som förväntas långsiktigt ge en god vård och minskat behov av köpt vård. Under flera år har nämnden haft en systemteoretisk inriktning som bl. a. innebär att söka resurser i den enskildes nätverk. Kompetensförsörjning med fokus att rekrytera och behålla socionomer är även viktigt i strategin mot en budget i balans och flera aktiviteter finns i handlingsplan avseende detta.

Nämnden har statsbidrag för socialt inriktade insatser inom socialt utsatta områden under de tre åren 2021-2023. Dessa kommer under 2023 finansiera 6 årsarbetare fördelat på 2 inom Integrerat team, 2 socialrådgivare på mötesplatserna och 2 inom fältverksamheten. Samtliga dessa insatser är förebyggande och långsiktiga. Ännu finns inget uttalat kring ytterligare statsbidrag från 2024 och framåt för dessa insatser. Under 2022 har nämnden haft statsbidrag för utveckling av Nära vård och för familjehemsvården om sammanlagt ca 750 tkr. Det finns inget klarlagt om dessa statsbidrag kommer att fortsätta för 2023. Nämnden följer dessa insatser.

Det finns utmaningar i att hålla budgeten i balans under 2023 och det är flera faktorer som kan påverka den. Främst är det mängden av den köpta vården genom främst externa HVB, SiS-placeringar, konsulentstödda familjehem samt behovet av socionomkonsulter.

Nämndens arbete med att hålla budget i balans tar sig uttryck i flera samtidiga arbetsätt.

- Alla enheter och verksamheter ser **kreativt** över sina verksamheter för att skapa värde för brukarna utifrån tilldelade resurser.

- Verksamheterna kommer att arbeta med att fortsatt vara noga i bedömning vid placeringar, omprövningar och i ställningstagande till placeringarnas längd. Öppenvårdsalternativ och utflyttning från institution till öppenvård ska övervägas och följas fortlöpande.

- Inriktning är att rekrytera fler egna familjehem och att utveckla nätverksarbetet för att bl.a. möjliggöra placeringar i barn och ungas egna nätverk, ~~vilket ska minska behovet av att använda köpt konsulentstött familjehemsvård.~~

- Fortsatt arbete för Arbetsmiljö och Kompetensförsörjning för att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare beräknas leda till minskat behov av konsulter.

- En organisation som samlar arbetet riktat mot unga med missbruk och/eller normbrytande beteende för att på så sätt möta behoven för denna målgrupp bättre planeras starta under 2023. Även utveckling inom Barn- och unga-verksamhet samt Familjevårdsverksamhet beräknas genomföras. Långsiktigt förväntas detta ge ekonomiska effekter.

6.3 Verksamhet 2023

Tkr	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1	Budget 2023:2	Förändring
Central administration					
Intäkt	1 293	2 700	490	480	-10
Kostnad	-17 263	-17 670	-18 767	-19 889	-1 122
Nettokostnad	-15 970	-14 970	-18 277	-19 409	-1 132
Politisk verksamhet					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-2 288	-1 888	-2 425	-2 459	-34
Nettokostnad	-2 288	-1 888	-2 425	-2 459	-34
Allmän IFO-verksamhet					
Intäkt	5 736	10 500	5 966	6 401	435
Kostnad	-94 069	-99 833	-99 438	-109 859	-10 421
Nettokostnad	-88 333	-89 333	-93 472	-103 458	-9 986
Barn och ungdomsvård					
Intäkt	4 995	14 217	5 830	6 948	1 118
Kostnad	-162 118	-187 394	-166 946	-183 179	-16 233
Nettokostnad	-157 123	-173 177	-161 116	-176 231	-15 115
Vård av vuxna					
Intäkt	8 218	9 614	8 155	8 892	737
Kostnad	-106 300	-110 696	-112 530	-123 333	-10 803
Nettokostnad	-98 082	-101 082	-104 375	-114 441	-10 066
Flyktingverksamhet					
Intäkt	8 638	7 538	6 244	6 594	350
Kostnad	-8 638	-7 538	-6 244	-6 594	-350
Nettokostnad	0	0	0	0	0
Övrig verksamhet					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	0	0	0	0	0
Nettokostnad	0	0	0	0	0
Buffert					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-3 654	0	-3 835	-4 202	-367
Nettokostnad	-3 654	0	-3 835	-4 202	-367
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					

Tkr	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1	Budget 2023:2	Förändring
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Intäkt					
Kostnad					
Nettokostnad					
Totalt					
Intäkt	28 880	44 569	26 685	29 315	2 630
Kostnad	-394 330	-425 019	-410 185	-449 515	-39 330
Nettokostnad	-365 450	-380 450	-383 500	-420 200	-36 700

6.3.1 Central administration

Central administration

Central administration består av Förvaltningsledning, Kvalitet och utveckling, Ekonomifunktion, HR-funktion samt övrig stödverksamhet. Den centrala administrationen arbetar tillsammans med verksamheten med ständiga förbättringar. Nämnden köper ekonomifunktion av Arbetslivsnämnden. En del av nämndsekreterarens uppgifter belastar den centrala administrationen då i funktionen ingår kommunikatörsuppdrag.

6.3.2 Politisk verksamhet

Politisk verksamhet

Politisk verksamhet består av kostnader för Individ- och familjeomsorgsnämnden samt 50 % av nämndsekreterare.

6.3.3 Allmän IFO-verksamhet

Allmän IFO administration består av administration av myndighetsutövning för barn och unga, unga vuxna samt vuxna. Inom myndighetsutövning barn och unga är verksamheten uppdelad i fyra områden. Myndighetsutövning vuxna är uppdelad i unga vuxna 18-25 år och vuxna.

En gemensam mottagningsenhet för barn, unga och vuxna har startats under 2021. Denna enhet ansvarar även för social jourverksamhet. Borås Stad ansvarar för jourverksamhet även för kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda.

Övrig verksamhet under allmän IFO administration är:

- Familjerådgivning, där förutom Borås Stad även kommunerna Bollebygd och Ulricehamn ingår.
- Familjerättsverksamhet, där förutom Borås Stad även kommunerna Bollebygd, Herrljunga samt Svenljunga ingår. Inom Familjerätten har det skett en minskning av administration till följd av förändringar när det gäller faderskaps erkännande.
- Socialrådgivarna på Familjecentralerna.

Under allmän IFO administration ingår också krisstöd vid allvarlig händelse.

Myndighetsutövning inom Barn och unga har en utmanande bemanningssituation med 20 vakanser. 10 utav dessa vakanser bemannas i nuläget av konsulter. För att klara bemanningen förväntas verksamheten behöva använda sig av omkring 10 konsulter även under 2023. Ökad nationell efterfrågan på socionomkonsulter och nya avtal har även lett till att kostnaden för externa handläggningskonsulter ökat.

En insats av Organisationshälsa i form av kartläggning av arbetsmiljön inom Barn och unga myndighet är påbörjad sedan slutet av 2022, vilken ska utmynna i en handlingsplan. Arbetet har en tydlig koppling till områdena hållbara arbetsplatser samt friskfaktorer och hakar i det arbete och handlingsplaner man redan arbetat med på enheterna. Under 2022 har HR-enheten genomfört nämndens samtliga avgångssamtal för att få en samlad bild av orsakerna till avslut och de saker som upplevts som positiva. Sammanställningen av dessa samtal har legat som grund för valet av åtgärder/aktiviteter i handlingsplanen som är kopplad till kompetensförsörjningsplanen. Sedan september 2022 har vi inga nya avgångar bland socialsekreterare inom Barn och unga myndighet.

Avgångar socialsekreterare Barn och unga myndighet:

Går till	Avgångar 2022	Avgångar 2021	Avgångar 2020
Annan kommun/landsting/region	10 st	5 st	6 st
Inom Borås stad	3 st	1 st	
Inom IFO	3 st	2 st	2 st
Annan orsak (ex. pension)	1 st	2 st	
Totalt:	17 st	10 st	8 st

Flera aktiviteter inom områden som introduktion, kompetensutveckling, lön och arbetsvillkor, stöd och metodstöd finns för att möta behovet av rekrytering och att behålla medarbetare.

6.3.4 Barn- och ungdomsvård

Socialtjänsten spelar en viktig roll i arbetet med att förebygga sociala problem. Borås har två områden som definierats som särskilt utsatta och komplexiteten i det sociala arbetet har ökat. Inom barn- och ungdomsvården har det under flera år skett volymökningar och antalet barn och unga i behov av vård ökar.

Nämnden antog i december 2021 ett program - Program för en god individ- och familjeomsorg - tillsammans för de enskildas bästa. Syftet är att sätta fokus på de områden som ska prioriteras för en hållbar socialtjänst och där brukaren upplever en helhet i processen. Flera pågående utvecklingsområden rör den sociala barn- och ungdomsvården.

Ett processorienterat arbetssätt ska tillämpas som sätter brukaren i fokus. Det processorienterade arbetssättet ställer krav på uthållighet och långsiktigt tänkande och bidrar till ett bättre helhetsperspektiv med fokus på förbättringar till nytta för brukaren. Aktörerna som finns kring individen ska tillsammans med denne verka gemensamt för att tillvarata de samlade resurserna och därmed effektivisera verksamheten.

Brukarnas mångfacetterade behov ställer stora krav på verksamheten och nämnden ska fokusera på tidiga insatser. Socialrådgivare på mötesplatserna i de två särskilt utsatta områdena har tillsatts och finansieras av statsbidrag. I samverkan med Grundskolenämnden, Fritids- och folkhälsonämnden samt polismyndigheten startades hösten 2021 ett integrerat team. Verksamheten ska öka det strategiskt uppsökande sociala arbetet mot unga individer med förhöjd risk för kriminalitet, missbruk eller annat normbrytande beteende och riktar sig till unga i högstadieåldern, 13-16 år. Även denna verksamhet finansieras med statsbidrag.

Inom heldygnsvården har flera lagkrav tillkommit de senare åren i syfte att stärka placerade barns ställning. Den förstärkta familjehemsvården som implementerats i verksamheten möter upp dessa ökade krav så verksamheten ligger i nivå med de lagkrav som ställs. Familjehemsvården är en stor utmaning för verksamheten då möjligheten att rekrytera familjehem i egen regi utifrån behovet inte uppnås. En generellt minskad tillgång på familjehem har ökat konkurrensen vilket medfört höjda kostnader och dyrare externa köp. Kommunerna i Sjuhärad har startat ett samarbete för att gemensamt utveckla arbetet med placeringar av barn och unga. Arbetet ska stimulera och förbättra förutsättningarna att arbeta med placeringar på ett effektivt och kunskapsbaserat sätt. FoU Sjuhärad har inom ramen för detta arbete fått ett uppdrag att genomföra en kartläggning och en nulägesanalys i kommunerna.

Det är stora svårigheter att rekrytera socialsekreterare till den sociala barn- och ungdomsvården och konsulter anlitas men det råder även brist på dessa i dagsläget och inom myndighetsutövningen finns flera vakanser. Utifrån rådande situation är det svårigheter att klara uppdraget och det är mycket ansträngt i verksamheten.

För att öka intresset att arbeta inom den sociala barn- och ungdomsvården behövs goda arbetsvillkor. Då blir de anställda själva de bästa ambassadörerna för yrket och bidrar till att verksamheten kan attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och behålla personal. På detta sätt skapas förutsättningar för verksamheten att fortsätta utvecklas och kvalitetssäkras.

Konsekvenser av rambudget

Brukarperspektiv:

Nämndens serviceinsatser och förebyggande verksamheter medför att barn, unga och familjer i ett tidigt skede och utan biståndsprövning kan erhålla stöd och vägledning. Samverkan kring enskilda individer är ett prioriterat område för att genom de rutiner som finns kring SIP, samlad individuell plan tydliggöra de olika huvudmännens uppdrag och ansvar kring insatserna.

Medarbetarperspektiv:

Inom den sociala barn- och ungdomsvården finns lagreglerade behörighetskrav för att utföra vissa arbetsuppgifter. Dessa krav innebär i praktiken att det endast är en socionomexamen som ger behörighet. En god personalbemanning och tillgång till arbetsledning är en förutsättning för att kunna bedriva en ändamålsenlig verksamhet. Verksamheten har åter svårt att bemanna befintliga tjänster och konsulter anlitas kontinuerligt. Många anställda inom myndighetsutövningen har kort yrkeserfarenhet vilket ställer höga krav på arbetsledningen.

Verksamhetsperspektiv:

Samverkan både internt och externt är en framgångsfaktor och leder till ett effektivare resursutnyttjande där den enskilde ska erhålla vård i tid och utifrån identifierade behov. Ett gemensamt ansvarstagande leder till en ökad flexibilitet och ett förbättrat samarbete.

Ekonomiperspektivet:

Ett helhetsperspektiv kring individen är nödvändigt och att berörda aktörer tar ansvar för det egna verksamhetsområdet samt samverkar och erbjuder insatser utifrån individens behov koordinerat för bästa effekt. Därmed skapas också en ökad effektivitet. Komplexiteten i enskildas situation har ökat och kräver oftare fler omfattande och kostsamma insatser. Verksamheten Origo och övriga förebyggande verksamheter är ett kostnadseffektivt alternativ till barn, unga och familjer som i ett tidigt skede kan erhålla stöd och hjälp utan biståndsprövning.

6.3.5 Vård av vuxna

Nämnden arbetar utifrån de Nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende. Borås har två områden vilka definieras som socialt särskilt utsatta och missbruk i kombination med psykisk ohälsa ökar, vilket förutsätter att vi kan erbjuda flexibla öppenvårdsinsatser i samverkan med andra huvudmän både internt och externt.

Nämnden antog i december 2021 ett program - Program för en god individ- och familjeomsorg-tillsammans för de enskildas bästa. Syftet är att sätta fokus på de områden som ska prioriteras för en hållbar socialtjänst och där brukaren upplever en helhet i processen. Programmet innefattar nämndens båda verksamhetsområden. Till programmet tas en årlig handlingsplan fram med fokus på fem områden - frigöra och utveckla, helhetssyn, förutsättningar, medskapande och samverkan.

Brukarnas mångfacetterade behov ställer stora krav på verksamheten och nämnden ska fokusera på tidiga insatser med fokus på förbättringar till nytta för brukaren. Arbetsmodellen rätt matchat stöd tillämpas i syfte att sätta brukarens behov i fokus.

Inriktningsdokument Program mot hemlöshet som fastslagits av Kommunstyrelsen kommer att revideras 2023. Målet är att utvidga arbetssättet så att det inkluderar en bredare ansats med kopplingar till andra program samt till socialt hållbart Borås.

Samarbetsuppdraget för boendeprocessen har resulterat i ett förtydligande av bostadsanskaffning och en väg in för rådgivning, vid behov utredning och beslut, för människor i en hemlös situation med behov av insatser ifrån socialtjänsten. Arbete sker i en samverkan med Arbetslivsförvaltningen. Ett löpande arbete sker för att utveckla samverkan med fokus på förbättringar till nytta för brukaren.

Verksamheten arbetar med ett strategiskt uppsökande arbete mot individer som står utanför bostadsmarknaden.

Konsekvenser av rambudget

Brukarperspektiv:

Arbetsmodellen Rätt matchat stöd leder till att fler som är i behov av socialtjänstens insatser erhåller vård anpassad efter sina behov. Det har inneburit ett ökat behov av öppenvårdsinsatser och boendelösningar. Samverkan kring enskilda individer är ett prioriterat område för att genom de rutiner som finns kring SIP, samlad individuell vårdplan tydliggöra de olika huvudmännens uppdrag och ansvar kring insatserna.

Borås Stad är värdkommun för Mini Maria som startade upp våren 2021. Kommunerna i Sjuhärad samt Västragötalandsregionen ingår. Utifrån behov av samordning av den integrerade verksamheten har det under 2022 gjorts en förstärkning av en samordnare på 50 % samt förstärkning av behandlare 50 %, sammantaget 100 % tjänst.

Medarbetarperspektiv:

Arbetsbelastningen är hög för enhetscheferna och kräver fungerande stödinsatser för att kunna vidmakthålla ett hållbart och närvarande ledarskap.

Kritiska framgångsfaktorer är att rekrytera och behålla personal och en del i det är arbetet med kompetensutveckling. En god personalbemanning och tillgång till arbetsledning är en förutsättning för att kunna bedriva en ändamålsenlig verksamhet.

Verksamhetsperspektiv:

Ett fortsatt arbete för flexibla boendelösningar är en framgångsfaktor för att undvika och förkorta placeringar. Särskilt utsedda boendesocialsekreterare inom myndighetssidan har fokus på detta arbete i samverkan internt och externt. Satsningar sker på den vräkningsförebyggande verksamheten.

Nämndens arbete för en gemensam mottagningsenhet där social jour ingår underlättar samverkan och flexibla arbetsmetoder och säkrar kompetens och rättssäkerhet inom förvaltningen.

Den Boendesociala enheten har fått ett utökat och delvis förändrat uppdrag i och med den nya Boendeprocessen som startade våren 2021.

Ekonomiperspektiv:

Ett helhetsperspektiv kring individen är nödvändigt och att berörda aktörer tar ansvar för det egna verksamhetsområdet samt samverkar och erbjuder insatser utifrån individens behov koordinerat för bästa effekt. Därmed skapas också en ökad effektivitet. Komplexiteten i enskildas situation har ökat och kräver oftare fler omfattande och kostsamma insatser.

Nämnden ser en ökning av antalet klienter med samsjuklighet vilket förutsätter att samverkan med andra huvudmän tydliggörs när det gäller ansvar och uppdrag. Nämnden har fortlöpande ej fullt ut budgeterade kostnader för vård av klienter dömda till Rättspsykiatrisk vård vars placeringar inte går att påverka.

Avhopparverksamheten har startats upp vilket innebär högre placeringskostnader.

Badhusgatan som drivs på entreprenad har under 2022 fått ökade kostnader med högre platspris per inskriven då nytt avtal har tecknats med Sociala omsorgsförvaltningen för köp av Hälso-och sjukvårdsinsatser.

En förändring som innebär att antalet dygn minskas innan en patient inom psykiatrin bedöms som färdigbehandlad och betalningsansvar inträder ökar kostnaderna för nämnden pga. svårighet att ta hem klienter som är placerade inom Hem för vård och boende (HVB) då det inte finns interna boendelösningar i tillräcklig omfattning och att de interna stödinsatserna inte räcker till.

6.3.6 Flyktingverksamhet

Flyktingverksamheten utgör idag endast en ytterst liten del av nämndens verksamhet och är integrerad i det ordinarie arbetet. Samtliga boendelösningar för ensamkommande barn har avvecklats.

Konsekvenser av rambudget

Antalet ensamkommande barn som anvisas kommunen förväntas fortsatt ligga på en mycket låg nivå. Verksamheten har minskat i sådan omfattning att den numera ingår i det ordinarie arbetet.

6.3.7 Övrig verksamhet

6.3.8 Buffert

En buffert på 4 202 tkr är avsatt. Bufferten beräknas behövas för att balansera kostnader för köpt vård.

7 Arbetsgivarpolitik

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en angelägen fråga och förutsättningarna varierar inom förvaltningens olika områden. Forskning visar att det finns ett antal gemensamma faktorer hos friska organisationer, bland annat ett närvarande ledarskap, delaktighet och påverkansmöjligheter för all personal, systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i vardagen, bra introduktioner och kompetensutveckling genom hela arbetslivet.

För att möta framtida behov av kompetensförsörjning har nämnden tagit fram en strategisk kompetensförsörjningsplan som grund att arbeta utifrån. En strategisk kompetensförsörjningsplan ska på ett strukturerat sätt bidra till att säkra att antalet medarbetare med rätt kompetens ska finnas på rätt plats och i rätt tid. Det innebär att nämnden på kort, medellång och lång sikt behöver ta tillvara, utveckla och styra medarbetarnas och organisationens kompetens för att uppnå verksamhetsmålen. Det är avgörande att nämnden klarar denna omställning för att kunna verkställa grunduppdraget samt vara en framgångsrik och attraktiv arbetsgivare med engagerade medarbetare som kan tillgodose brukarnas behov. Nämndens kompetensförsörjningsplan fokuserar både på välkända friskfaktorer och på områden som identifierats specifikt på Individ- och familjeomsorgsförvaltningen för att kunna rekrytera och behålla personal.

Förvaltningens största yrkesgrupp är socialsekreterare. Det har blivit allt svårare att rekrytera socionomer till förvaltningen samtidigt som personalomsättningen har varit hög för denna yrkesgrupp. Att lyckas med kompetensförsörjningen av socialsekreterare är en förutsättning för förvaltningens verksamhet. En handlingsplan kopplat till nämndens övergripande kompetensförsörjningsplan har tagits fram specifikt för denna yrkesgrupp. Handlingsplanen innehåller konkreta aktiviteter för att vända kompetensförsörjningsutmaningen och har tagits fram i nära samarbete med chefer för denna yrkesgrupp.

Individ- och familjeomsorgsnämnden kommer under 2023 att genomföra Chefoskopet via ledning av Organisationshälsa, där syftet är att kartlägga chefernas och metodhandledarnas förutsättningar och

förtydliga de två uppdragen. Genom att arbeta systematiskt med chefernas och metodhandledarnas introduktion och kompetensutveckling skapas bättre förutsättningar för att klara uppdragen.

Nämnden arbetar vidare med arbetsgivarvarumärket genom att bland annat vara synliga på mässor och i sociala medier samt genom att ta emot praktikanter och feriearbetare. Vi ser att huvuddelen av våra socionompraktikanter efter genomförda studier väljer att ta en anställning inom vår nämnd. Att ta emot feriearbetare är ett viktigt sätt att visa ungdomar den mångfald av tjänster som finns inom socialtjänst och därmed skapa intresse för att vilja arbeta inom välfärden.

Under 2023 kommer en ny förvaltningsövergripande introduktion att tas fram av HR-enheten och Kvalitet- och utveckling tillsammans. Introduktionen kommer till stor del att byggas upp i ett digitalt informations- och utbildningsverktyg för att möjliggöra att nya medarbetare snabbt får den information de behöver som nyanställda och kommer att kompletteras med en "på plats-introduktion" med fokus på lära känna olika nyckelbefattningar och andra nya medarbetare.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljön är en mycket viktig faktor och förutsättning för att kunna leverera en god socialtjänst och att vara en attraktiv arbetsgivare. Ett systematiskt sätt att arbeta med och följa upp arbetsmiljön finns sedan flera år via det så kallade SAM-hjulet. En nära och god samverkan med fackliga organisationer krävs för att möta nuvarande och framtida utmaningar. En frisk arbetsplats kräver en ständig dialog om arbetsmiljön och ett öppet klimat. Tillsammans kan vi identifiera viktiga friskfaktorer för ett hållbart arbetsliv.

Hälsa och friskvård

Sedan 2021 har nämnden organiserat hälsoföreläsningar via företagshälsovården, som en del av ett hälsofrämjande arbete. Målet är att nämndens samtliga enheter ska få denna föreläsning.

Nämnden planerar att under 2023 genomföra en friskvårdsvecka där samtliga medarbetare får HLR-utbildning. Veckan avslutas med en gemensam friskvårdsdag där alla förvaltningens medarbetare får tävla i lag. Dagen syftar till att skapa värdefulla möten och gemenskap mellan enheter, en viktig aspekt för Individ- och familjeomsorgsförvaltningen där många av nämndens verksamheter har starka synergieffekter på varandra men också en stor bredd i de olika uppdragen där det finns värde av att skapa en upplevelse av tillhörighet och en vi-känsla. Dagen planerades av förvaltningens hälsoinspiratörer.

7.1 Indikatorer

Moderaterna och Kristdemokraterna i Individ- och familjeomsorgsnämnden

Hasse Ikävalko (M)

Valéria Kant (KD)

Marcus Robertsson (M)

Josephine Fyr (KD)

Vivi Roswall (M)

Markku Nyrensten (M)

